

УДК 159.923+159.923.3

DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.04>

СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА БОЙКО,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра педагогіки та психології;

 <https://orcid.org/0000-0002-3324-2140>,
e-mail: svet.boyko.76@gmail.com;

ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ ФІЛОНЕНКО,

кандидат психологічних наук,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра соціології та психології;

 <https://orcid.org/0000-0003-2662-1705>,
e-mail: volodka@ukr.net

ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОПІНГ-ПОВЕДІНКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У КОНТЕКСТІ АДАПТИВНОГО ПЕРФЕКЦІОНІЗМУ

Репрезентовано результати дослідження психологічних передумов реалізації копінг-поведінки поліцейських у контексті адаптивної форми перфекціонізму. Теоретично обґрунтовано, що типи орієнтацій у важких ситуаціях і тенденції в ухваленні рішень виступають психологічними передумовами здійснення копінг-поведінки. Констатовано, що перфекціонізм в умовах професійного стресу обумовлює амбівалентні психологічні наслідки. Психодіагностичний інструментарій: опитувальники «Переглянута шкала перфекціонізму», «Типи орієнтацій у важких ситуаціях», «Тенденції в ухваленні рішень». Вибірка: першу групу склали 63 поліцейських з адаптивною формою перфекціонізму, другу – 39 поліцейських з його дезадаптивною формою. Емпірично встановлено, що за шкалами «Орієнтація на трудомісткість», «Орієнтація на можливості» та «Сатисфакція» вірогідно більші показники демонструє перша група, тоді як у другій групі більшу вираженість показників зафіксовано за шкалами «Орієнтація на перешкоди», «Орієнтація на втрати» і «Максимізація».

Ключові слова: копінг, перфекціонізм, поліцейські, ухвалення рішень, типи орієнтацій у важких ситуаціях.

Оригінальна стаття

ВСТУП. Психологічні аспекти поліціювання в умовах урізноманітнення викликів сучасності як у масштабах українського суспільства, так і світу загалом перебувають у фокусі уваги науковців, дослідження яких розгортаються з урахуванням особливостей професійної діяльності поліцейських і вимог до їх особистісних характеристик та разом із цим мають орієнтуватися на використання новітніх напрацювань психологічної науки та практики.

Соціальний сенс професійної діяльності працівників поліції виступає важливою умовою модерних трансформацій у правовому розвитку нашої держави, що вимагає від правоохоронців здатності досконало виконувати службовий обов'язок у ризиконебезпечних умовах у найбільш конструктивний спосіб (Сокурєнко, 2020).

Зарубіжні дослідники відносять поліцейських до представників професій первинного реагування, тобто до фахівців, які першими

відгукуються на виникнення надзвичайних ситуацій, маючи на меті захист громадян, їхнього майна та забезпечення безпеки громад (Arble, Arnetz, 2016). Поліцейські регулярно стикаються зі злочинами та їх жертвами, зі злочинцями, які становлять фізичну загрозу, та з різними травматичними подіями (Yu, Yang, Choi, 2020). Зважаючи на це, працівники поліції стають свідками або учасниками багатьох травматичних чи критичних випадків у межах виконання своїх повсякденних професійних обов'язків, що обумовлює низку негативних фізичних, психофізіологічних та психологічних наслідків, які порушують здоров'я поліціантів, знижують досконалість і результативність їх професійної діяльності й виступають чинником деструкції професійної придатності. Саме це, як зазначають Е. Арбле, А. Догерті та Б. Арнетц (E. Arble, A. M. Daugherty, B. V. Arnetz, 2018), обумовлює надзвичайну значущість емпіричних досліджень стратегій подолання та їх психологічних передумов у

працівників поліції. Думка цих дослідників підтверджується науковими фактами, отриманими у різних країнах, які свідчать, що особливості копінг-поведінки поліціантів більшою мірою пов'язано зі специфікою їх роботи, а не з національними чи соціокультурними умовами (Ryu, Yang, Choi, 2020).

Виходячи з того, що професія поліцейського належить до екстремальних видів діяльності, а її здійснення жорстко підпорядковується вимогам закону та нормам права, проблема досконалого виконання службового обов'язку працівниками поліції у психологічному вимірі актуалізує ще одне дослідницьке питання, а саме внесок перфекціонізму як прагнення до досконалості у функціонування поведінки поліціантів, що долає. Як указують І. Шагарова та В. Нагайцева (2011), в ситуаціях професійного стресу перфекціонізм виступає як особистісний чинник поведінки, що долає. Науковці констатують, що у стресових ситуаціях, які виникають у професійній діяльності, специфіка вияву перфекціонізму окреслює зміст особистісних детермінант реалізації тих чи інших копінг-стратегій.

Наукові напрацювання у царині вивчення перфекціонізму надають можливість концептуалізувати цей психологічний феномен як комплексний конструкт, який передбачає такі ключові його виміри, як спрямованість на досягнення високих стандартів продуктивності та сфокусованість особистості на розбіжностях між запланованими нею стандартами і реально отриманими результатами (Chang, Jain, Reimann, 2021). Емпіричні дані щодо внеску перфекціонізму у функціонування особистості є досить суперечливими. У негативному ракурсі перфекціонізм пов'язують із загостренням трудового стресу (Falco et al., 2020), із нездатністю адекватно оцінювати власні досягнення (Sherry, Stoeber, Ramasubbu, 2016), із посиленням симптомів психологічного дистресу (Eley, Bansal, Leung, 2020), зі схильністю до суїцидів (Smith et al., 2018), дефіцитарністю відчуття психологічного благополуччя (Suh, Gnilka, Rice, 2017), неефективністю соціальної взаємодії (Stoeber et al., 2017) та соціальною тривожністю (Newby et al., 2017), а також розглядають як чинник невротизації особистості (Карпенко, 2016) та предиктор професійного вигорання й формування різних видів залежності, зокрема у працівників поліції (Anshel, 2000), тощо. Водночас науковці встановили, що перфекціоністські прагнення від'ємно корелюють із професійним вигоранням, а також є додатно пов'язаними з працездатністю. Перфекціоністські установки, у свою чергу, не

виявляють жодних зв'язків із працездатністю, але додатно корелюють із професійним вигоранням (Monica, Malini, 2020). Доведено також, що функціональний, конструктивний перфекціонізм виступає чинником формування професійної ідентичності (Кузіна, 2018), є притаманним самоактуалізованим особистостям (Проскурня, 2017), забезпечує академічні досягнення (Madigan, 2019) тощо. Як зазначає М. Аншель (Anshel, 2000), перфекціонізм серед поліцейських можна розглядати як бажану якість, оскільки працівники поліції, які багато очікують від себе відповідно до власних високих стандартів, із більшою імовірністю досягнуть більшого успіху й отримають більше задоволення від результатів своєї діяльності.

Поясненням зазначеної суперечливості виступає неоднорідність феномена перфекціонізму, що відбивається в амбівалентності, яка обумовлює особливості вияву перфекціонізму особистості у двох його формах: адаптивній та дезадаптивній (Slaney et al., 2001).

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Мета дослідження полягає у висвітленні особливостей функціонування психологічних умов реалізації копінг-поведінки поліцейських у контексті адаптивного перфекціонізму.

Досягнення поставленої мети передбачає реалізацію таких завдань:

- установлення особливостей типів орієнтацій у важких ситуаціях у поліцейських з адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом;
- визначення специфіки тенденцій в ухваленні рішень у поліцейських з адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Відповідно до мети і завдань дослідження ми обрали такі психодіагностичні методики та методи математико-статистичної обробки даних:

- для діагностики адаптивного / дезадаптивного перфекціонізму було використано методiku «Переглянута шкала перфекціонізму» (Slaney et al., 2001), адаптовану Л. Карамушкою, О. Бондарчук і Т. Грубі (2018), зазначена методика містить 23 пункти, структуровані за трьома шкалами; вимірювання адаптивного перфекціонізму здійснюється за шкалами, що отримали назви «Високі стандарти» й «Організованість та прагнення до порядку»; дезадаптивний перфекціонізм вимірюється із застосуванням третьої шкали, яка відбиває ступінь переживання суб'єктом невідповідності отриманих ним результатів діяльності взятим ним високим стандартам;

- із використанням методики «Типи орієнтацій у важких ситуаціях» (Битюцька, Корнєєв, 2020) було досліджено психологічні

чинники, що визначають спрямованість зусиль суб'єкта в ситуаціях, які розцінюються ним як важкі; ця методика містить 38 тверджень, які передбачають два варіанти відповіді, що надає можливість виявити складові двох типів орієнтації активності у ситуаціях перешкод і труднощів, а саме: орієнтації на зближення з проблемною ситуацією, зокрема орієнтацію на перешкоди та на сигнали загрози, драйв (прагнення до труднощів), зорієнтованість на можливості та орієнтацію на труднощі (ретельність), а також орієнтації на уникнення складних та важких умов, серед яких виділяють орієнтацію на ігнорування труднощів (безтурботність), орієнтацію на втрати (уникнення труднощів) та орієнтацію на зберігання ресурсів (бездіяльність);

– для виявлення типів орієнтацій у важких ситуаціях було застосовано методу «Тенденції в ухваленні рішень» (Misuraca et al., 2015), валідізовану Г. Разваляєвою (2018), яка містить 3 шкали, що охоплюють 23 пункти; першу шкалу «Максимізація» спрямовано на діагностику схильності особистості до надмірно детального аналізу можливих альтернатив рішення та довгого пошуку найкращого з них, друга шкала «Мінімізація» відбиває спрямованість суб'єкта на зберігання ресурсів під час аналізу варіантів рішення та його зорієнтованість на вибір відповідного змісту проблеми рішення з найменшими затратами зусиль та часу без гарантії найкращого шляху її розв'язання, третя шкала «Сатисфакція» надає можливість вимірювати зорієнтованість людини на витрати ресурсів, оптимальних для цієї конкретної ситуації, та схильність обирати якісне рішення, яке не лише відповідає запиту щодо розв'язання проблеми, але й приносить задоволення особі, яка це рішення знаходить.

Для математико-статистичної обробки отриманих даних було застосовано кластерний аналіз за методом k-середніх, який надає можливість виділити групи однорідних об'єктів відповідно до обраної змінної (у цьому разі – ступеня вираженості адаптивного чи дезадаптивного перфекціонізму); t-критерій Ст'юдента для незалежних вибірок з метою порівняння отриманих у дослідженні усереднених показників, які відбивають комплекс кількісних ознак у двох групах.

Дослідження здійснювалось із залученням двох груп працівників патрульної поліції. Першу групу склали досліджувані з адаптивною формою перфекціонізму (63 особи), другу – з його дезадаптивною формою у (39 осіб).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ДИСКУСІЯ. На початковому етапі до до-

слідження було залучено 316 працівників патрульної поліції зі стажем професійної діяльності від одного до п'яти років. О. Соколов (2021) зазначає, що саме ця стажера група характеризується високою плинністю кадрів, що й обумовило вибір досліджуваних, які відповідають зазначеним межах професійного стажу. За даними кластерного аналізу було сформовано чотири групи досліджуваних. До першої групи (з вираженим адаптивним перфекціонізмом) увійшло 63 особи, до другої (з вираженим дезадаптивним перфекціонізмом) – 39 осіб. Адаптивний перфекціонізм передбачає виражене прагнення до досконалості, дезадаптивний – схильність суб'єкта оцінювати як неприйнятне все те, що, на його думку, є недосконалим. Тобто високі стандарти пов'язуються з адаптивною складовою перфекціонізму, а негативна реакція на розбіжності між планом дій та результатом характеризує його дезадаптивну складову (Comerchero, Fortugno, 2013). Дослідники зазначають, що дезадаптивна складова асоціюється з більшою вираженістю проблемних особистісних характеристик, а саме: надмірної занепокоєності помилками, нав'язливої гострої самокритики, перманентного переживання неадекватності й неспроможності досягати бажаних цілей та прийнятих для себе стандартів, дефіцитарності здатності до міжособистісної та професійної адаптації (Lo, Abbott, 2019). Дезадаптивним перфекціоністам притаманні підвищений рівень тривоги, загострені реакції на невдачі, сприйняття помилок як катастрофічних подій (Malivoire, Kuo, Antony, 2019). Адаптивний перфекціонізм відбивається у позитивно забарвленій емоційності й оптимальній адаптивності та знаходить вираження у прагненні до досконалості без надмірної незадоволеності собою, власною діяльністю, у відсутності схильності до психологічного самопокарання у разі недостатньо високого, на думку самого суб'єкта, результату (Suh, Gnillka, Rice, 2017). Третя і четверта групи не були задіяні на подальших етапах дослідження, оскільки містили досліджуваних, які продемонстрували або недостатню вираженість обох типів перфекціонізму, або «розщепленість», розбалансованість компонентів адаптивного перфекціонізму. Отримані нами результати кластерного розподілу досліджуваних за даними методики «Переглянута шкала перфекціонізму» (Slaney et al., 2001) є досить близькими до результатів кластерного аналізу за методом k-середніх даних, отриманих із використанням цього ж психодіагностичного інструменту, які наводить Н. Ортега (2010) у

своєму дисертаційному дослідженні з проблеми перфекціонізму.

Дослідження психологічних передумов поведінки, що долає, асоційованих із суб'єктивною репрезентацією ситуації, є однією з найсучасніших тенденцій теоретичних та емпіричних досліджень у галузі психології подолання (Бітюцька, Корнєєв, 2020). О. Федоренко зі співавторами акцентує на актуальності вивчення психологічних засобів подолання поліцейськими важких ситуацій, притаманних їх професійній діяльності (Fedorenko et al., 2020). У психологічному розумінні важких життєвих ситуацій увага фокусується не лише на стресогенності події та її негативному емоційному забарвленні, але й на сутності труднощів і тих зусиллях, які супроводжують залученість у цю ситуацію або її уникнення. Особливо важливим є врахування труднощів об'єктивного та суб'єктивного характеру, тобто значущими є як середовищні умови, так і те, яким чином особистість оцінює власну спроможність та готовність задіяти наявні ресурси в реалізацію зусиль для подолання перешкод, що, власне, й формує типи орієнтацій у важких ситуаціях (Бітюцька, Корнєєв, 2020).

У дослідженні типів орієнтацій у важких ситуаціях у поліцейських з вираженим адаптивним (перша група) та дезадаптивним перфекціонізмом (друга група) було встановлено, що зазначені групи демонструють низку відмінностей у досліджуваних характеристиках. Так, показник за шкалою «Орієнтація на трудомісткість (ретельність)» у першій групі ($2,44 \pm 0,07$) є вірогідно більшим порівняно з другою групою ($1,97 \pm 0,14$) за $t = 3,00$, $p \leq 0,01$. Крім того, у першій групі показники за шкалою «Орієнтація на можливості» вірогідно перевищують показники, виявлені у другій групі ($2,39 \pm 0,06$ та $2,06 \pm 0,10$ за $t = 2,83$, $p \leq 0,01$). Відповідно до отриманих відмінностей досліджувані з вираженим адаптивним перфекціонізмом характеризуються більш вираженою захопленістю процесом реалізації діяльності, істотно більшою здатністю до прогнозування високого рівня необхідних результатів і цілеорієнтованістю на їх досягнення, вищою наполегливістю в досягненні поставленої мети у поєднанні зі спроможністю докласти для цього максимальні зусилля. Характерними для представників цієї групи є також виражена налаштованість на позитивний розвиток ситуації разом зі схильністю до планування та аналізу шляхів цілеспрямованого розв'язання проблеми, позитивна емоційна забарвленість процесу й результату досягнення мети, що за складністю оптимально

відповідає вимогам ситуації, і більш розвинута здатність оптимізувати витрати ресурсів без перенавантаження чи зниження якості результату. К. Бітюцька, О. Баханова та О. Корнєєв (2015) емпірично довели, що особливо значущим виступає поєднання точності прогнозу щодо варіантів розгортання ситуації з упевненістю суб'єкта в тому, що очікувані події розвиватимуться відповідно до його припущень, що обумовлює можливість модифікувати діяльність залежно від змін змісту ситуації та умов виконання необхідних дій, що підвищує ефективність зусиль та оптимізує діяльність з подолання труднощів у цілому. У другій групі вірогідно більші показники зафіксовано за шкалами «Орієнтація на перешкоди» ($1,83 \pm 0,05$ та $1,53 \pm 0,12$ за $t = 2,31$, $p \leq 0,01$) та «Орієнтація на втрати (уникнення труднощів)» ($1,69 \pm 0,06$ та $1,43 \pm 0,11$ за $t = 2,08$, $p \leq 0,05$). Отже, респондентам з вираженим дезадаптивним перфекціонізмом притаманні більш виражене відчуття занепокоєння щодо достатньої наявності ресурсів, необхідних для подолання перешкод, істотніша налаштованість на очікування небезпечних подій, протистояння оточення, сфокусованість уваги на пошуку перешкод та активізація зусиль, спрямованих на боротьбу з ними. Вищезазначені характеристики досліджуваних другої групи поєднуються з вищим рівнем тривоги у важких ситуаціях, більшою схильністю очікувати негативного розгортання подій, у зв'язку з чим підвищується імовірність зсуву мети з пошуку засобів вирішення проблеми на збереження ресурсів та усунення тривоги, наслідком чого стає деструкція цілеорієнтованості суб'єкта.

Щодо інших типів орієнтацій у важких ситуаціях за шкалами «Орієнтація на сигнали загрози» ($2,01 \pm 0,06$ та $2,07 \pm 0,04$, $t = 0,69$), «Драйв (прагнення до труднощів)» ($1,67 \pm 0,05$ та $1,72 \pm 0,03$, $t = 0,69$), «Орієнтація на ігнорування труднощів (безтурботність)» ($1,36 \pm 0,08$ та $1,38 \pm 0,02$, $t = 0,24$), «Орієнтація на зберігання ресурсів (бездіяльність)» ($1,40 \pm 0,09$ та $1,43 \pm 0,04$, $t = 0,30$) вірогідні відмінності між групами з вираженим адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом не були встановлені. Слід указати, що за цими шкалами показники, отримані на вибірці працівників поліції, майже не відрізняються від результатів, отриманих авторами методики на загальноцивільній вибірці (Бітюцька, Корнєєв, 2020). Отже, незалежно від форми перфекціонізму поліцейські не виявляють гіпертрофованої тривоги щодо можливої загрозливої ситуації, надмірно вираженої

схильності до ризику та мотивації випробування власних можливостей, до ігнорування важких ситуацій та помітного бажання мінімізувати власні зусилля з метою уникнення стресової напруги. Аналіз узагальнених показників типів орієнтацій у важких ситуаціях у поліцейських з адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом засвідчив, що досліджувані групи вірогідно не відрізняються як за типом «Орієнтації на зближення з проблемною ситуацією» ($2,01 \pm 0,10$ та $1,93 \pm 0,07$ за $t = 0,66$), так і за типом «Орієнтації на уникнення складних ситуацій» ($1,40 \pm 0,09$ та $1,48 \pm 0,04$ за $t = 0,81$). Отже, відмінності типів орієнтацій у важких ситуаціях у поліціантів з різною формою перфекціонізму полягають не у кількісній вираженості цих типів, а в якісній специфіці орієнтацій, які відбивають своєрідність суб'єктивної репрезентації важкої ситуації, що обумовлює особливості функціонування передумов реалізації копінг-поведінки представників різних груп.

Уваги заслуговує думка зарубіжних науковців, які підкреслюють, що навички керування стресовими переживаннями та здатність переборювати негативні події, які породжують такі переживання, виступають змістом психологічного подолання. Стратегії подолання передбачають використання суб'єктом когнітивних або поведінкових прийомів, які збагачують особисті ресурси та надають можливість їх гнучко використовувати відповідно до змісту важкої ситуації. Концептуальним виміром категорій подолання є виділення таких узагальнених типів його тенденцій, як наближення та уникнення. Наближення передбачає думки або вчинки суб'єкта після стресової події, метою яких стає нейтралізація її наслідків та отриманого неприємного досвіду. Характерними для такого типу подолання є пізнавальна та емоційна активність, що супроводжується переробкою загрозливої інформації та переконструюванням поведінки. Такий тип подолання, як уникнення виражається у відстороненні від важкої ситуації, ігноруванні загрозливої інформації або її фільтрації, дистанціюванні від перешкод або запереченні їх актуальності (Anshel, Brinthaup, 2014). Зважаючи на специфічність поліцейської діяльності, дослідники доходять висновку, що визначення пріоритетності тенденцій наближення та усунення тенденцій уникання в поведінці поліціантів, що долає, не може виступати головною метою її корекції. Психологічні програми з формування навичок ефективного подолання мають передбачати необхідність поєднання тенденцій наближен-

ня й уникнення та їх вибірковість на ґрунті врахування різних ситуативних характеристик, виходячи з того, що психологічною передумовою ефективного подолання є оптимальність вибору та правильного використання обох типів копінгів відповідно до ситуації (Anshel, Umscheid, Brinthaup, 2013).

С. Хазова та М. Крилова (2020) на ґрунті емпіричних даних дійшли висновку, що значущим ресурсом активності особистості, що долає, виступає суб'єктивна ментальна репрезентація важких життєвих ситуацій. Саме специфіка сприйняття особистістю важкої ситуації, її інтерпретація та особливості ставлення до змісту труднощів передбачають суб'єктивно забарвлене когнітивне оцінювання різних контекстів такої ситуації, при цьому суб'єктивна репрезентація, на відміну від об'єктивних обставин тієї чи іншої події, є найбільш значущим чинником ухвалення людиною рішення щодо шляхів вирішення проблеми та вибору стратегії поведінки, що долає (Бітюцька, 2007). Т. Корнілова, розробляючи проблему факторів ухвалення особистістю рішень, на ґрунті низки емпіричних досліджень доходить висновку, що система ухвалення рішень являє собою комплекс патернів подолання стресу, пов'язаного з ухваленням складних та загрозливих рішень (Корнілова, 2013). Виходячи з того, що науковці серед низки специфічних чинників службової діяльності працівників поліції виокремлюють необхідність швидкого ухвалення рішень у проблемних ситуаціях в умовах обмеженого часу разом із високим рівнем особистої, професійної і соціальної відповідальності за результати та наслідки ухвалених рішень (Лавренко, 2020), ми вважали доцільним вивчити особливості ухвалення рішень поліцейськими у ракурсі обраної для нашого дослідження проблеми.

Ухвалення рішень значною мірою залежить від досвіду суб'єкта, який ухвалює рішення з урахуванням його здатності зіставити поточну ситуацію з минулими важкими ситуаціями, а також досвідом та ефективністю тих рішень, які надали можливість подолати перешкоди. У низці випадків такий процес зіставлення зі зразком надає можливість швидко і точно ухвалювати ефективні критичні рішення. Однак для осіб, які ухвалюють рішення в екстремальних ситуаціях, ухвалення рішень передбачає комбінування адаптивних, потенційно творчих, таких, що ґрунтуються на цінностях і часто унікальних шляхах вирішення проблеми, що стає особливо важливим в умовах критичного обмеження часу (Pieterse, Stiggelbout, Montori, 2019). Фахівці,

які несуть відповідальність за ухвалення рішень в екстремальних умовах, під час критичних інцидентів мусять бути здатними долати невизначеність, перешкоди і труднощі, тиск часу, які поєднуються з необхідністю підзвітності. В екстремальних умовах діяльності необхідність ухвалення рішення досить часто випереджає забезпечення ресурсами, що супроводжується невизначеністю, ризикованістю і мінливістю, які заважають чіткому прогнозуванню імовірних перспектив розв'язання важкої ситуації, що взагалі може не мати аналогів у досвіді професіоналів, які з нею стикаються (Shortland et al., 2020).

Як підкреслює А. Жалкаускайте зі співавторами (2015), специфіка діяльності працівників поліції полягає в тому, що виконання ними службових обов'язків вимагає ухвалення рішень у кризових ситуаціях набагато частіше, ніж у роботі представників інших професійних груп, що виступає одним із чинників стресу й, у свою чергу, вимагає компетентності у виборі оптимальних у конкретній ситуації рішень, яка забезпечує здатність поліцейських у важких ситуаціях діяти відповідно до наявних умов з метою уникнення ухвалення неадекватних рішень (Šalkauskaitė et al., 2015).

І. Клименко (2017) на підставі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел констатує, що навички правоохоронців в ухваленні ефективних рішень сприяють подоланню труднощів та помилок у діяльності поліціантів, що обумовлює поліпшення громадської безпеки у масштабах суспільства та позитивні наслідки у професійному й особистісному сенсі для самих поліцейських. На нашу думку, вивчення проблеми ухвалення рішень у поліцейській діяльності є актуальним і значущим завданням для дослідників, виходячи з думки науковців, які підкреслюють, що особливість процесу ухвалення рішень представниками професій екстремального характеру полягає в тому, що реальні умови діяльності досить часто обумовлюють необхідність вибору однаково непривабливих альтернатив, що загострює стресогенність вибору того чи іншого варіанту рішення для фахівця, який таке рішення ухвалює (Shortland et al., 2019).

Дослідження тенденції в ухваленні рішень у поліцейських з вираженим адаптивним (перша група) та дезадаптивним перфекціонізмом (друга група) виявило, що за шкалою «Максимізація» показник, установлений у другій групі ($18,34 \pm 0,86$), вірогідно перевищує показник, зафіксований за цією шкалою у першій групі ($15,03 \pm 1,11$), за $t = 2,36$, $p \leq 0,01$. За шкалою «Сатисфакція» вірогідно

більший показник було визначено у першій групі ($34,21 \pm 0,79$) порівняно з другою ($28,08 \pm 1,20$), за $t = 4,27$, $p \leq 0,001$. Аналіз результатів, отриманих за шкалою «Мінімізація», не виявив вірогідних відмінностей між групами з вираженим адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом ($27,14 \pm 1,02$ та $29,27 \pm 1,04$ за $t = 1,46$). Отже, респонденти першої групи в ухваленні рішень відрізняються більш істотною тенденцією до сатисфакції, яка відбивається у раціональності уявлень про співвідношення мети і засобів її досягнення, що обумовлює аналіз альтернатив рішення відповідно до бажаного оптимального результату і завершення пошуку після визначення якісного, такого, що відповідає необхідним критеріям, засобу вирішення проблеми й відчуття задоволеності від отримання корисного та ефективного шляху подолання перешкоди. Як було встановлено у дослідженні Л. Паїс та С. Флегвейрас (2016), тенденція до сатисфакції є характерною для працівників патрульної поліції, діяльність яких зосереджується на контролі та моніторингу дорожнього руху та здійснюється в умовах дефіциту часу й інформації та обмежених можливостях щодо її обробки, що потребує спрямованості на досягнення прийнятнього рішення, яке задовольняє нагальну потребу у вирішенні наявної ситуації. Для представників другої групи, на відміну від першої, більш характерною виявилася така тенденція в ухваленні рішень, як максимізація, яка виявляється у більш вираженій налаштованості цих досліджуваних на настійливий перебір можливих альтернатив рішення з безкомпромісною впевненістю в досяжності найкращого розв'язання поставлених завдань, що вимагає надвеликих витрат часу й когнітивного навантаження, що виходить за межі раціональної здатності. Як зауважують Р. Мсукара та Б. Фасоло (2018), максимізація являє собою особистісну тенденцію «максимізувати» результати шляхом пошуку найкращого можливого вибору, а не спрямовувати зусилля для здійснення «прийнятнього» рішення. У дослідженні, яке провели Н. Шортленд, Л. Томпсон та Л. Елісон (2020), було встановлено, що поліцейські з яскраво вираженою тенденцією до максимізації відчують складнощі в ухваленні рішень, а саме в осмисленні змісту ситуації, рівні готовності до здійснення рішення і тиску часу, необхідного для реалізації дій. Водночас не була підтверджена гіпотеза щодо більшої схильності поліцейських-«максимізаторів» до надмірно повільного ухвалення рішень та уникнення

його вибору. Поясненням цього, на думку авторів, слугує специфіка поліцейської вибірки, залученої для дослідження. Зміст професійної підготовки поліціантів передбачає усвідомлення необхідності ухвалення рішень, і доцільно вдосконалювати програми навчання, спрямовані на корекцію індивідуально своєрідної схильності до максимізації працівника поліції, формування досвіду вибору рішень та навичок подолання установок на пошук численних альтернатив в умовах тиску часу та необхідності діяти.

Визначені нами у поліцейських з адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом показники сатисфізації та максимізації, незважаючи на отримані між групами відмінності, відповідають нормативним показникам, отриманим авторкою методики на вибірці дорослих досліджуваних, що працюють, з вищою та середньо-спеціальною освітою. Прояви тенденції до мінімізації в ухваленні рішень в обох групах працівників поліції також не відрізняються від нормативних даних, отриманих у процесі апробації та валідації використаної нами психодіагностичної методики. Водночас відсутність вірогідних відмінностей у виявах мінімізації між першою та другою групами, задіяними у нашому дослідженні, надає можливість стверджувати, що всі респонденти рівною мірою схильні мінімізувати ресурсні витрати, розглядати обмежений діапазон альтернатив і зупинятися на тих варіантах рішення, які забезпечують розв'язання проблеми, яка не потребує високого рівня якості результатів.

О. Милославська (2021) здійснила емпіричне дослідження, дані якого надають можливість розширити уявлення щодо психологічних виявів тенденцій до ухвалення рішень. Так, було встановлено, що більш виражені тенденції до максимізації та сатисфізації виявляють досліджувані з високим рівнем проактивності, тоді як низький рівень проактивності відбивається у більш істотній тенденції до мінімізації. Г. Разваляєва (2018) виявила, що максимізація та сатисфізація частіше використовуються досліджуваними для вирішення складних завдань, тоді як тенденція до мінімізації пов'язується зі зниженням зусиль для ухвалення менш важливих рішень, що пояснює її негативний зв'язок з готовністю до отримання нового досвіду, раціональним аналізом низки можливих варіантів рішення та інтуїцією і водночас позитивний зв'язок з прокрастинацією.

Отже, отримані у нашому дослідженні результати підтверджують наявність особливо-

стей функціонування психологічних передумов реалізації копінг-поведінки у поліцейських з вираженим адаптивним та дезадаптивним перфекціонізмом.

ВИСНОВКИ. Теоретичний аналіз наукових напрацювань вітчизняних та зарубіжних дослідників довів, що типи орієнтацій у важких ситуаціях і тенденції в ухваленні рішень виступають психологічними передумовами здійснення копінг-поведінки, конструктивність якої обумовлює професійну ефективність та позитивізує особистісну реалізацію працівників поліції. Наведені в науковій літературі факти надають можливість констатувати, що одним з особистісних чинників поведінки, що долає, в умовах професійного стресу, характерного для діяльності працівників поліції, є перфекціонізм, який, з одного боку, виступає важливою умовою досконалого виконання поліціантами службового обов'язку, а з іншого, – обумовлює амбівалентні психологічні наслідки відповідно до його адаптивної чи дезадаптивної форми вияву. Емпіричні дані, одержані у дослідженні психологічних передумов реалізації копінг-поведінки в поліцейських у контексті адаптивного перфекціонізму, доводять, що різні форми перфекціонізму характеризуються якісною специфікою патернів типів орієнтацій і тенденцій в ухваленні рішень у важких ситуаціях. Виражений адаптивний перфекціонізм відбивається у більш вираженій позитивній емоційній залученості у процеси здійснення діяльності, більш розвинутій здатності до антиципування результатів власних дій, які забезпечують високий рівень ефективності виконуваної діяльності, що поєднується із наполегливістю та актуалізованими орієнтаціями на якісне досягнення мети, які обумовлюють готовність докладати максимальні зусилля для виконання поставлених завдань. Свій вираз адаптивний перфекціонізм поліцейських знаходить також у спроможності оптимально використовувати ресурсну базу, що запобігає неефективним рішенням та стресовим перенавантаженням, у позитивних очікуваннях щодо результатів своєї діяльності, у позитивізації емоційних переживань, які супроводжують планування й аналіз засобів подолання перешкод і досягнення мети, визначення рівня складності якої оптимально віддзеркалює реальні обставини діяльності та вимоги наявної ситуації. Водночас віддзеркаленням адаптивного перфекціонізму стають вияви сатисфізації, раціоналізація розуміння балансу мети діяльності та умов її досягнення, розвинута здатність аналізувати варіанти можливих рішень, які забезпечать оптимальну

якість очікуваного результату, і суб'єктивна задоволеність ефективним та корисним рішенням разом зі спроможністю зупинити подальший пошук кращих альтернатив після знаходження конструктивного шляху розв'язання важкої ситуації відповідно до наявних вимог. Специфіка психологічних передумов реалізації копінг-поведінки у контексті дезадаптивного перфекціонізму полягає у виявах тривоги щодо важкої ситуації в цілому та стану ресурсної бази, яка має забезпечувати подолання труднощів, упевненості в негативному розгортанні подій і неодмінно негативних результатах, у недобррозичливості й негативізм оточення, у надмірній зорієнтованості на ймовірні, з погляду суб'єкта, перешкоди, що актуалізує зусилля з протистояння очікуваним неприємностям. Такий патерн характеристик окреслює вищу ймовірність деструктивних змін змісту мети, яка втрачає спрямованість на пошук необхідного рішення та фокусується на зусиллях щодо консервації ресурсів та нейтралізації тривожних переживань, що в цілому може перешкоджати цілеспрямованій діяльності досліджуваних з вираженням дезадаптивним перфекціонізмом, які разом із вищезазначеним більшою мірою наближаються до «максимізаторів» у сфері ухвалення рішень. Отже, ще однією ознакою дезадаптивного перфекціонізму виявилось прагнення до пошуку якнайкращого рішення шляхом деталь-

ного, не завжди раціонального аналізу можливих засобів вирішення проблеми, що знижує ефективність діяльності за умов часового тиску та зростання психологічної втоми від максимізації зусиль з поліпшення бажаного результату.

Результати нашого дослідження, безумовно, не дають вичерпних відповідей на питання, які виникають у межах окресленої проблеми. Разом із цим отримані емпіричні дані актуалізують дослідницьку цікавість щодо вивчення внеску перфекціонізму у функціонування поведінки поліцейських, що долає, та підтверджують доцільність подальших досліджень в обраному напрямі. Перспективною, на нашу думку, є реалізація подальших дослідницьких проєктів, спрямованих на вивчення психологічних передумов реалізації копінг-поведінки працівниками поліції з урахуванням рівнів вираженості різних форм перфекціонізму та розбалансованості складових його адаптивної форми на прикладі фахівців різних поліцейських підрозділів. Отримані у перспективі емпіричні дані мають стати підґрунтям для створення психолого-педагогічних програм, спрямованих на забезпечення оптимальних у психологічному сенсі передумов формування конструктивної копінг-поведінки працівників поліції з урахуванням різноманіття умов їх професійної діяльності та викликів сучасного суспільства.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Битюцкая Е. В. Трудная жизненная ситуация: критерии когнитивного оценивания. *Психологическая наука и образование*. 2007. Т. 12, № 4. С. 87–93.
2. Битюцкая Е. В., Баханова Е. А., Корнеев А. А. Моделирование процесса совладания с трудной жизненной ситуацией. *Национальный психологический журнал*. 2015, № 2. С. 41–55. DOI: <https://doi.org/10.11621/nprj.2015.0205>.
3. Битюцкая Е. В., Корнеев А. А. Диагностика факторов копинга: апробация опросника «Типы ориентаций в трудных ситуациях». *Психологический журнал*. 2020. Т. 41, № 1. С. 97–111. DOI: <https://doi.org/10.31857/S020595920007902-8>.
4. Карамушка Л. М., Бондарчук О. І., Грубі Т. В. Діагностика перфекціонізму та трудоголізму особистості: психологічний практикум. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2018. 64 с.
5. Карпенко Є. В. Перфекціонізм як джерело невротизації особистості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2016. № 1 (1). С. 30–37.
6. Клименко І. В. Взаємозв'язки факторів прийняття рішень та життєстійкості у курсантів – майбутніх правоохоронців. *Актуальні проблеми психології*. 2017. Вип. 13. С. 57–66.
7. Корнилова Т. В. Мельбурнский опросник принятия решений: русскоязычная адаптация. *Психологические исследования*. 2013. Т. 6, № 31. URL: <http://psystudy.ru/index.php/num/2013v6n31/883-kornilova31.html> (дата звернення: 13.06.2021).
8. Кузіна В. Д. Тренінг як засіб розвитку конструктивного перфекціонізму та професійної ідентичності особистості офіцера. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2018. № 1. С. 173–181.
9. Лавренко А. В. Проблема копинг-поведения сотрудников полиции при несении службы в условиях профессионального стресса. *Азимут научных исследований: педагогика и психология*. 2020. Т. 9, № 4. С. 339–342. DOI: <https://doi.org/10.26140/anip-2020-0904-0077>.
10. Милославська О. В. Особливості рефлексії та тенденцій до прийняття рішень в осіб із різним рівнем проактивності. *Габітус*. 2021. Вип. 24, т. 1. С. 110–114. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.24.1.19>.

11. Проскурня А. С. Функціональний перфекціонізм як властивість самоактуалізованої особистості. *Virtus*. 2017. № 17. С. 64–68.
12. Разваляева А. Ю. Апробация опросника «Тенденции в принятии решений» на русскоязычной выборке. *Консультативная психология и психотерапия*. 2018. Т. 26, № 3. С. 146–163. DOI: <https://doi.org/10.17759/cpp.2018260308>.
13. Соколов О. А. Психологічні особливості особистісно-професійної відповідальності поліцейських : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. Харків, 2021. 259 с.
14. Сокуренько В. В. Окремі питання формування особистості сучасного поліцейського // Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України : тези доп. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 берез. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. С. 225–227.
15. Хазова С. А., Крылова М. А. Ментальная репрезентация трудных жизненных ситуаций как ресурс защитно-совладающей активности взрослых. *Вестник Владимирского государственного университета*. 2020. № 43 (62). С. 148–157.
16. Шагарова И. В., Нагайцева В. Г. Перфекционизм как фактор копинг-поведения в профессиональных стрессовых ситуациях. *Вестник Омского университета. Серия: Психология*. 2011. № 1. С. 11–17.
17. Anshel M. H. A conceptual model and implications for coping with stressful events in police work. *Criminal Justice and Behavior*. 2000. Vol. 27, No. 3. Pp. 375–400. DOI: <https://doi.org/10.1177/0093854800027003006>.
18. Anshel M. H., Brinthaup T. M. An exploratory study on the effect of an approach-avoidance coping program on perceived stress and physical energy among police officers. *Psychology*. 2014. Vol. 5, No. 7. Pp. 676–687. DOI: <https://doi.org/10.4236/psych.2014.57079>.
19. Anshel M. H., Umscheid D., Brinthaup T. M. Effect of a combined coping skills and wellness program on perceived stress and physical energy among police emergency dispatchers: An exploratory study. *Journal of Police and Criminal Psychology*. 2013. Vol. 28, No. 1. Pp. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11896-012-9110-x>.
20. Arble E., Arnetz B. B. A model of first-responder coping: An approach/avoidance bifurcation. *Stress and Health*. 2016. Vol. 33. Pp. 223–232. DOI: <https://doi.org/10.1002/smi.2692>.
21. Arble E., Daugherty A. M., Arnetz B. B. Models of first responder coping: Police officers as a unique population. *Stress and Health*. 2018. Vol. 34, No. 5. Pp. 612–621. DOI: <https://doi.org/10.1002/smi.2821>.
22. Chang S. S. E., Jain S. P., Reimann M. The Role of Standards and Discrepancy Perfectionism in Maladaptive Consumption. *Journal of the Association for Consumer Research*. 2021. Vol. 6, No. 3. Pp. 402–413. DOI: <https://doi.org/10.1086/714384>.
23. Comerchero V., Fortugno D. Adaptive perfectionism, maladaptive perfectionism and statistics anxiety in graduate psychology students. *Psychology Learning & Teaching*. 2013. Vol. 12, No. 1. Pp. 4–11. DOI: <https://doi.org/10.2304/plat.2013.12.1.4>.
24. Eley D. S., Bansal V., Leung J. Perfectionism as a mediator of psychological distress: implications for addressing underlying vulnerabilities to the mental health of medical students. *Medical Teacher*. 2020. Vol. 42, No. 11. Pp. 1301–1307. DOI: <https://doi.org/10.1080/0142159x.2020.1805101>.
25. Falco A., Girardi D., Corso L. D., De Carlo A., Di Sipio A. Does workload moderate the association between perfectionism and workaholism? A longitudinal study. *Journal of Personnel Psychology*. 2020. Vol. 19, No. 4. Pp. 164–173. DOI: <https://doi.org/10.1027/1866-5888/a000253>.
26. Fedorenko O., Dotsenko V., Okhrimenko I., Radchenko K., Gorbenko D. Coping Behavior of Criminal Police Officers at Different Stages of Professional Activity. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2020. Vol. 11, No. 2. Pp. 124–146. DOI: <https://doi.org/10.18662/brain/11.2/78>.
27. Lo A., Abbott M. J. Affective, cognitive, and behavioural responses to repeatedly demanding performance expectations across adaptive and maladaptive dimensions of perfectionism. *Canadian Journal of Behavioural Science*. 2019. Vol. 51, No. 4. Pp. 278–289. DOI: <https://doi.org/10.1037/cbs0000144>.
28. Madigan D. J. A Meta-Analysis of Perfectionism and Academic Achievement. *Educational Psychological Review*. 2019. Vol. 31. Pp. 967–989. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09484-2>.
29. Malivoire B. L., Kuo J. R., Antony M. M. An examination of emotion dysregulation in maladaptive perfectionism. *Clinical Psychology Review*. 2019. Vol. 71. Pp. 39–50. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2019.04.006>.
30. Misuraca R., Faraci P., Gangemi A., Carmeci F. A., Miceli S. The Decision Making Tendency Inventory: A new measure to assess maximizing, satisficing, and minimizing. *Personality and Individual Differences*. 2015. Vol. 85. P. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.04.043>.
31. Misuraca R., Fasolo B. Maximizing versus satisficing in the digital age: disjoint scales and the case for “construct consensus”. *Personality and Individual Differences*. 2018. Vol. 121. Pp. 152–160. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.09.031>.

32. Monica B. S., Malini M. S. Workaholic behaviour in police professionals. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*. 2020. Vol. 26, Iss. 2. Pp. 483–488. DOI: <https://doi.org/10.47750/cibg.2020.26.02.064>.
33. Newby J., Pitura V. A., Penney A. M., Klein R. G., Flett G. L., Hewitt P. L. Neuroticism and perfectionism as predictors of social anxiety. *Personality and Individual Differences*. 2017. Vol. 106. Pp. 263–267. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.10.057>.
34. Ortega N. E. Individual and Family Perfectionism and Its Relationship to Depression, Anxiety, and Self-Esteem among Latino College Students : Ph.D. Dissertation: Counseling Psychology. Pennsylvania, 2010. 124 p.
35. Pais L. G., Felgueiras S. Police decision-making at major events: a research programme. *European Police Science and Research Bulletin*. 2016. Vol. 15. Pp. 67–80.
36. Pieterse A. H., Stiggelbout A. M., Montori V. M. Shared Decision Making and the Importance of Time. *Journal of the American Medical Association*. 2019. Vol. 322, No. 1. Pp. 25–26. DOI: <https://doi.org/10.1001/jama.2019.3785>.
37. Ryu G. W., Yang Y. S. Choi M. Mediating role of coping style on the relationship between job stress and subjective well-being among Korean police officers. *BMC Public Health*. 2020. Vol. 20. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12889-020-08546-3>.
38. Šalkauskaitė A., Valickas G., Griškeienė R., Rukšėnas O. Policijos pareigūnų sprendimų priėmimas kritinėmis aplinkybėmis. *Kriminologijos studijos*. 2015. No. 3. Pp. 29–58.
39. Sherry S. B., Stoeber J., Ramasubbu C. Perfectionism explains variance in self-defeating behaviors beyond self-criticism: Evidence from a cross-national sample. *Personality and Individual Differences*. 2016. Vol. 95. Pp. 196–199. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.059>.
40. Shortland N. D., Alison L. J., Moran J. Conflict: How Soldiers Make Impossible Decisions. Oxford : Oxford University Press, 2019. 248 p. DOI: <https://doi.org/10.1093/oso/9780190623449.001>.
41. Shortland N., Alison L., Thompson L., Barrett-Pink C., Swan L. Choice and consequence: A naturalistic analysis of least-worst decision-making in critical incidents. *Memory & Cognition*. 2020. Vol. 48, No. 8. Pp. 1334–1345. DOI: <https://doi.org/10.3758/s13421-020-01056-y>.
42. Shortland N., Thompson L., Alison L. Police Perfection: Examining the Effect of Trait Maximization on Police Decision-Making. *Frontiers of Psychology*. 2020. Vol. 11 (1817). DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01817>.
43. Slaney R. B., Rice K. G., Mobley M., Trippi J., Ashby J. S. The almost perfect scale revised. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*. 2001. No. 34. Pp.130–145. DOI: <https://doi.org/10.1080/07481756.2002.12069030>.
44. Smith M. M., Sherry S. B., Chen S., Saklofske D. H., Mushquash C., Flett G. L., Hewitt P. L. The perniciousness of perfectionism: A meta-analytic review of the perfectionism–suicide relationship. *Journal of Personality*. 2018. Vol. 86, No. 3. Pp. 522–542. DOI: <https://doi.org/10.1111/jopy.12333>.
45. Stoeber J., Noland A. B., Mawenu T. W. N., Henderson T. M., Kent D. N. P. Perfectionism, social disconnection, and interpersonal hostility: Not all perfectionists don't play nicely with others. *Personality and Individual Differences*. 2017. Vol. 119. Pp. 112–117. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.07.008>.
46. Suh H., Gnika P. B., Rice K. G. Perfectionism and well-being: A positive psychology framework. *Personality and Individual Differences*. 2017. Vol. 111. Pp. 25–30. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.01.041>.

Надійшла до редакції: 15.06.2021

БОЙКО С. Н., ФИЛОНЕНКО В. Н. ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ РЕАЛИЗАЦИИ КОПИНГ-ПОВЕДЕНИЯ ПОЛИЦЕЙСКИХ В КОНТЕКСТЕ АДАПТИВНОГО ПЕРФЕКЦИОНИЗМА

Представлены результаты исследования психологических предпосылок реализации копинг-поведения полицейских в контексте адаптивной формы перфекционизма. Теоретически обосновано, что типы ориентаций в трудных ситуациях и тенденции в принятии решений выступают психологическими предпосылками осуществления копинг-поведения. Констатируется, что перфекционизм в условиях профессионального стресса обуславливает амбивалентные психологические последствия. Психодиагностический инструментарий: опросники «Пересмотренная шкала перфекционизма», «Типы ориентаций в трудных ситуациях», «Тенденции в принятии решений». Выборка: первую группу составили 63 полицейских с адаптивной формой перфекционизма, вторую – 39 полицейских с его дезадаптивной формой. Эмпирически установлено, что по шкалам «Ориентация на трудоемкость», «Ориентация на возможности» и «Сатисфизация» достоверно большие показатели демонстрирует первая группа, тогда как во второй группе

большая выраженность показателей зафиксирована по шкалам «Ориентация на препятствия», «Ориентация на потери» и «Максимизация».

Ключевые слова: копинг, перфекционизм, полицейские, принятие решений, типы ориентаций в трудных ситуациях.

BOIKO S. M., FILONENKO V. M. PSYCHOLOGICAL PRECONDITIONS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE POLICE OFFICERS' COPING BEHAVIOR IN THE CONTEXT OF ADAPTIVE PERFECTIONISM

The results of the study of psychological preconditions for the implementation of the police officers' coping behavior in the context of an adaptive form of perfectionism are presented. Based on the theoretical analysis of scientific developments of domestic and foreign researchers, it is proved that the types of orientations in difficult situations and tendencies in decision-making are psychological prerequisites for coping behavior, the constructiveness of which determines professional efficiency and positive personalization of the police officers. It is stated that one of the personal factors of overcoming behavior in conditions of professional stress, characteristic for the activity of the police officers, is perfectionism, which, on the one hand, is an important condition for the perfect performance of police duties, but on the other hand, causes ambivalent psychological consequences in accordance with its adaptive or maladaptive form of expression.

The purpose of the study was to highlight the features of the functioning of the psychological conditions for the implementation of coping behavior of the police officers in the context of adaptive perfectionism. Certain psychodiagnostic techniques were used: the "Revised Perfectionism Scale" questionnaire (Slaney et al., 2001), the "Types of Orientations in Difficult Situations" method (Bitutka, Korneev, 2020) and the "Trends in Decision Making" questionnaire (Misuraca et al., 2015). The study was conducted with the involvement of two groups of patrol police officers. The first group consisted of subjects with an adaptive form of perfectionism (63 people), the second - subjects with a maladaptive form of perfectionism (39 people). It has been empirically proven that in the study of the types of orientations in difficult situations on the scales "Orientation to labor intensity (diligence)" and "Orientation to opportunities" the first group shows probably higher indicators, while in the second group probably higher indicators are recorded on scales "Orientation to obstacles" and "Loss-oriented (avoidance of difficulties)". The study of the trend in decision-making revealed that on the scale "Maximization" the indicator established in the second group is probably higher than the indicator recorded on this scale in the first group. On the «Satisfaction scale», a significantly higher rate was found in the first group than in the second. The prospect of further research is outlined, which is to study the psychological preconditions for the implementation of coping behavior by police officers, taking into account the levels of expression of various forms of perfectionism and imbalance of its adaptive form on the example of specialists from different police departments.

Key words: coping, perfectionism, police officers, decision making, types of orientations in difficult situations.

Цитування (ДСТУ 8302:2015): Бойко С. М., Філоненко В. М. Психологічні передумови реалізації копінг-поведінки поліцейських у контексті адаптивного перфекціонізму. *Право і безпека*. 2021. № 3 (82). С. 38–48. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.04>.

Citation (APA): Boiko, S. M., & Filonenko, V. M. (2021). Psychological Preconditions for the Implementation of the Police Officers' Coping Behavior in the Context of Adaptive Perfectionism. *Law and Safety*, 3(82), 38–48. <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.04>.